

Komandi partur

Í komandi parti er enn ein lýsing av skyldfólki hjá Glyvrasnikkaranum, sum høvdu samband til New Zealand saman við seinna parti av frásøgnini hjá Knud Lambaa.

“Jólaaftan í Tyne Dock”

Í 1945 lat Knud Lambaa prenta eina lítla bók, sum bara var 17 síður. Hon er um hansara sjólv undir 1. heimsbardaga, sum saktans kann hava verið líkt tí hjá skipsfelaginum Peter Jacob hjá Glyvrasnikkaranum. Tað sigur nakað um Knud Lambaa hvussu serligur hann var, at bókin varð innbundin og ryggur og horn á bókini er garvað føroyskt seyðaskinn. Fyrsti partur av bókini verður tikin við í hesum partinum.

TAÐ VAR JÓAAFTAN 1919 Í TYNE DOCK UMBORÐ Á DAMPARANUM Arkansas, sum á vegnum til Amerika var farin inn har fyrri at taka bunkarkol.

Afturi í kahúttini sótu offiserarnir – júst lidnir við at fáa sær døgurða – og drukku kaffi.

Skiparin, sum hevði givið henda døgurða av tí, at tað var jólaaftan, hevði bjóðað sigarir, meðan hann sjálvur hevði fest sær í pípuna, og nú sat hann breiður og birgur fyrri borðsendanum.

“Ja,” segði hann, “vit hava allir roynt, hvussu tað var at sigla undir krígunum.

Ótti fyrri minum og kavbátum

Nætur í svøvnloysi og ótta fyrri minum. Dagar á sama hátt fyrri undirvatnsbátum.

Tygum minnst ta ferðina, vit vóru við í Avanti í Norðsjónum. Tað var á heysti 1916. Tá mundu

hasar leiðir ta ársins tíð. Vindurin vaks, og var tað nú ein sannur stormur av útnyrðingi við grovum heglingssælingi.

Vit róðu frá undirvatnsbátinum strevandi beint upp ímóti storminum og tí krøppu havaldi, umborð aftur á Avanti, ið lá langt uppi í lu.

Kanónkúlan frá undirvatnsbátinum rakti alduna tætt aftanfyrri bakstavnin um stýriborð. Sjófroyðurin stóð inn í bátin, snaraði honum á, so havbylgjan breyt inn yvir bógvin í hitt borðið.

Báturin nærur fyltist og fleyt nú á lufttangunum. Tríggjar pøsir vóru í bátinum, og tríggir mans fingur í stundini ordrar at leggja árar inn og oysa, tveir mans úr bakborði og ein úr stýriborði. Hinir máttu royna at halda bátinum upp ímóti veðrinum.

Vit fingur oyst hann, - komu umborð aftur, - men tað var ikki meira, enn vit vinnu fram.

Jú, tað vóru krígmenn!”

Triði maskinmeistarinn legði uppí: “Eg lá á einum flaka í meira enn eitt samdøgur. Tá helt eg fyrri meg sjálvan, at varð eg bjargaður hesa ferð, so fór eg neyvan aftur út at sigla.

Eg var bjargaður av einum fiskibáti úr Esbjerg.

Tveir mánaðar seinni fór eg avstað aftur sum mekanikari við Herzongin Cecilie, tit kenna hana, ta 4000 tons stóru fyramastraðu barkina, til Melbourne.”

Hovmeistarinn svølgdi roykin niður og hostaði, “Hví fóru tygum avstað aftur?” spurdi hann.

“Gentan hevði narra meg,” svaraði maskinmeistarinn stillisliga aftur.

“Tað er tann gamla søga,” segði skiparin.

“Eg var eitt ørindi uppi í South Shields seinna partin í dag,” segði triði stýrimaður. “Har gekk eg í mínum egnu tonkum. Mjørki var og eitt sindur av regni, gøtulyktirnar gløddu uppi í mjørkanum sum slóknandi gløður. Eg hugsaði um, hvussu til stóð heima. Nú var tað um ta tíðina, at kirkjuklokkurnar fóru at ringja; og ljósini í tí lítlu kirkjunni vóru tendrað. Eg sá fyrri mær kirkjufólki, ung og gomul,

fara í kirkju. Tey gomlu langliga gangandi, sum taldu tey sporini. Tey ungu heldur løtt á fótí – tey hava eisini longri veg at fara á lívsleiðini.

Hetta var so livandi, at tað var ikki sørt, at mær fór at leingjast heim.

Tá steðgaði ein maður knappliga frammanfyrri mær. Hann segði: “Hoyr, eru tygum ikki bátsmaðurin, ið sigldi við mær umborð á Fleetwing, tá ið veraldarbardagin brast á í 1914, og vit vórðu interneraðir í Harburg?”

Í nærum 100 ár hevur hetta kortið til Einar Mohr ligið ósent í New Zealandi. Endiliga er tað framkomið.

Eg steðgaði á, hugdi eina løtu. “Nei, men Captain Colvin, at vit skuldi hittast her!”

“Ja, tað var stuttligt,” segði Captain Colvin, “og hvat gera tygum nú?”

“Eg eri stýrimaður á Arkansas, ið liggur niðri í Tyne Dock. Vit eru komnir inn fyrri at taka bunkarkol á veg til Amerika.”

Vita tygum nakað um fyrsta stýrimann, sum var við Fleewing tá?” spurdi eg.

“Fyrsti stýrimaður,” segði hann, “hann er skipari á Indian Pearl, teir eru í Amerika nú.”

“Men,” sigur hann “hvussu var tað við hasi ferðini, hann var við tygum í Hamburg, tá ið vit vórðu interneraðir í Hamburg?”

Vit tosaðu um hetta, og nú skal eg siga tykkum frá tí ferðini:

Tað var ólavsøkudag 1914, at vit komu við Fleeting til Hamburg. Damparin var eingilskur og eisini

Søgan hjá Knud Lambaa er úr Tyne Dock, sum er á myndini

meginparturin av manningini uttan tveir Týskarar, ein Amerikanari, ein Svenskari og eg.

Sum kunnugt hevði Týskland sent Russlandi krígsboð tann 1. August um kvöldið.

Tann 2 august, ið var mánaðagur, vórðu Týskararnir tiknir í land. Teir vóru ungir, høvdu siglt við fremmandaskipum og arbeitt í øðrum verðinspørtum í fleiri ár og roynt at sleppa sær undan týskari hertænastu. Teir gramdu seg og vóru óttafullir fyrri tí, sum nú kundi henda.

Tann dagin var eg uppi á Jungfernstieg í Hamburg. Tað var nógv

Í somu løtu vóru fleiri á kroppinum á honum, bardu hann niður, slógu og sparkaðu hann, til politiið kom og tók hann frá teimum.

Á spurvognunum var trokan av fólki tann dagin. Har vóru herklæddir, vápnaðir menn við ringjandi sporum og glitrandi kórðum.

Har skygdi av blonkum knøppum og akslabondum. Andlitini vóru nakað uppøst. Eyguni lýstu av eldhuga. Nú skuldi Týskland vísa verðini, hvat tað var at fara í hernað.

Har vóru eisini hvønnndagsklødd. Tey vóru meira tigandi, fleiri bleik og gramd, summi við tårum í eygunum – helst tey, sum komu frá jarnbreytarstøðini, har tey høvdu sagt manni, soni, pápa ella beiggja farvæl.

Ein mamma, sum hevði verið og fylgt tveimum synum sínum avstað, segði: “Kríggj er neyð og sorg. Vit fara at ganga gjøgnum trongar tíðir. Tað hevur verið fryktandi fyrri, at kríggj fór at koma. Spurningurin hevur bara verið nær. Okk ja,” suffaði hon, “og nú er tað yvir okkum. – Synir mínir eru officerslærdir, so teir koma kanska ikki í fremsta lið alt fyrri eitt. Eg vóni, at Gud tann almektigi vil senda teir heim aftur í øllum góðum.”

Har vóru nøkur, sum royndu at vera birg; men tað var mest uttaná. Eg sá ein ungan mann rysta við høvðinum og siga: “Meine arme Mutter!” – Mín neyðars mamma.

fólk í gøtuni. Har í múgvuni gekk ein høgur, prúður og vælklæddur maður.

Ikki lukkuligt at vera russari

“Russari!” rópti ein.

Úr bókini hjá Knud Lambaa. Teksturinn er “Grindin verður skifti”. Stóru hvítu húsini hinumegin vágna er Nólsoyarstova, sum Knud átti.

Heilt aftur til 1920 hevði Peter Jacob hjá Glyvrasnikkaranum samband við Einar Mohr.

vit verið niðurskotnir,” segði hann við triðja stýrimann. Stýrimaðurin, ein ungur maður, smiltist og segði: “Jú, tað var ringt tá. Teir á undirvatnsbátinum vóru júst ikki tað, vit kalla fyrri fólkaligir. At hugsa sær til, at teir skutu eftir bátinum, tá vit høvdu verið umborð hjá teimum við skipspappirunum.

Barometrið var fallið nógv, áðrenn vit fóru frá borði, og tað sá út til óveður, sum tað so ofta er um